

Östersund 2040 Naturmiljö och friluftsliv

Naturmiljö och friluftsliv

Den kalkrika berggrunden har gjort att Östersunds kommun kan uppvisa en mångfald av naturmiljöer som inte finns på andra ställen i Norrland. Vi har ett nationellt ansvar för att bevara och skydda vissa av dessa miljöer. Bland annat är kalkbarrskogar och rikkärr sådana naturtyper som finns inom Östersunds kommun.

Den kalkrika marken och ljumma västvindar från atlanten har också gjort att det finns en produktiv åkermark, vilken saknas motsvarighet för i områden på samma breddgrader i inlandet. Det är kontrasterna mellan inlandsklimat och havspåverkan, den basiska fjällberggrunden och urbergets granit samt Storsjöns slättbygder och bergkullelandskapet i öster som ger en mångfald av naturmiljöer i kommunen.

Naturvård genom planering och tillsyn

Kommunen har ett stort ansvar att genom planering och tillsyn undvika att höga naturvärden exploateras. Tillsyn sker till exempel genom kommunens myndighetsutövande över strandskyddet.

Inom kommunen finns flera av Storsjöns viktigaste reproduktionsvattendrag för harr och öring. En förändrad markanvändning nära vattendragen påverkar hydrologin. Hastiga flödesförändringar ökar också risken för erosion eller igensättning av viktiga lekbottnar där vandrande fiskar lägger ägg. Dispenser mot strandskyddet ska som utgångspunkt inte beviljas vid dessa särskilt skyddsvärda bäckar.

En annan tillsynsfråga är beviljande av bygglov i anslutning till åkermarker. I jordbruksmarkerna finns ofta en mosaik av naturtyper, där flera skyddsvärda biotoper (livsmiljöer) ryms mellan den öppna, brukade åkern och den slutna skogen.

I skogsbyn, gläntor och i alléer av träd och buskar mellan åkerplättarna, finns det rum för flera arter att hitta skydd och föda. Platserna är varma och blommande träd som till exempel rönn, lönn och sälj förser insekter med pollen. Sälgen är den art som blommar tidigast på våren och är därför avgörande för flera insekters överlevnad.

Lövträd i betesmarker, bryn eller skogsbeten får helt andra kvaliteter än träd som vuxit i skog. Tjocka grenar, grov bark och grova stammar utvecklas som på sikt blir ihåliga livsmiljöer för specialiserade insekter, svampar och lavar eller boplatser för fåglar. Beviljande av bygglov i anslutning till åkermarker måste därför varsamt ta hänsyn till dessa miljöer.

Olika skyddsformer för natur som är värd att bevara

Som markägare ska kommunen använda en blandning av olika typer av skydd för att stärka den biologiska mångfalden. Varianter av skyddsformer ska också frigöra resurser till att genomföra naturvårdsinsatser.

Kommunen ska vara en förebild för ett långsiktigt hållbart skogsbruk där naturvård och produktion är likställda mål i huvuddelen av skogsinnehavet. Vid skogsområden som särskilt används för friluftsliv och rekreation ska aktiva naturvårdsinsatser vara huvudinslaget i kommunens skogsbruk.

Spikbodarna är ett sådant område där mer än hälften av skogen skulle kunna vara märkt för naturvård och friluftsliv, i en så kallad ekopark. Här kan naturvårdsavtal och biotopskyddsområden inrättas i delar av skogen för att markägaren ska få ersättning av staten.

Ersättningarna ska främst användas till naturvårdande insatser. Det kan handla om, att främja lövträd genom selektiva gallringar, fylla igen gamla diken för att restaurera kärr och myrar eller att finansiera markbytesaffärer för skogsfastigheter där de allmänna intressena är stora.

Naturreservat är exempel på en skyddsform som kommunen kan skapa och sköta för att långsiktigt bevara våra värdefulla naturmiljöer. Ett naturreservat skyddas i lag (miljöbalken) och innebär normalt striktare inskränkningar än naturvårdsavtal och biotopskyddsområden. Att bevara den biologiska mångfalden, att vårda och bevara värdefulla kulturmiljöer och att sörja för människans behov av friluftsliv är alla giltiga skäl för att bilda ett naturreservat. I Östersund finns till exempel naturreservaten Ändsjön, Torvalla urskog och Odensalakärret.

Kommunen vill att fler områden får status som naturreservat, till exempel Lillsjön och Östberget. I Lillsjön finns rödlistade arter (kransalger och orkidéer) som bara finns i mycket speciella, kalkrika miljöer. Samtidigt nyttjas området av tusentals Östersundsbor som lever, arbetar och bor i närheten.

På Östberget kan man hitta över 200-åriga granar och stråk av kalkpåverkad barrskog. Även här finns ett väl använt system av elljusspår och stigar. Berget erbjuder också ett av landets mest centrala större områden för klippklättring. Även reservat för kulturmiljöer kan användas för att bevara områden för framtida generationer. Delar av miljön på sydvästra Frösön skulle kunna vara ett exempel på det.

Flera andra platser och områden som är skyddsvärda har tidigare lyfts fram i kommunens Naturvårdsplan från 1991. En översyn av dessa områden, vilken status och potential som de idag erbjuder, ska göras de kommande åren. En ny funktion, en kommunekolog, kommer att krävas för ett ambitiöst och sammanhållet arbete med att förvalta våra skyddsvärda naturmiljöer.

Parkmiljöer och friluftsliv

Naturmiljöerna har stor betydelse för att kommunen ska vara attraktiv för både besökare och människor som funderar på att flytta hit. De stadsnära naturområdena och parkerna ger också möjligheter till idrott, motion, rekreation och lek. Det är viktigt för både barns, vuxnas och äldres utveckling och välbefinnande. Parken och trädgården är också en plats för möten, stillhet och återhämtning för den stressade nutidsmänniskan. Skyddsvärda naturområden kan därför ses

som viktiga för kommunens tillväxt och inte enbart som bevarandeområden. Närhet till gröna miljöer ökar dessutom fastighetsvärdet. Det finns en studie som visar att parker för rekreation, lek och vila inom en kilometers promenadavstånd från bostaden påverkar en bostadsrätt med 600 kr/kvm. Detta är värt att ta med i diskussioner om hur mycket som ska exploateras. (Kairos Future 2012 & Boverket 2012, Samhällsplanering som stimulerar till fysisk aktivitet)

Östersund är dessutom Vinterstaden, och våra gröna stråk blir vita på vintern. Kommunens parker och stråk ska erbjuda vinterlekar för såväl barn som vuxna. Det ska vara lätt, säkert, framkomligt och inbjudande att färdas i parker och stråk under vinterhalvåret.

De tätortsnära naturmiljöerna hyser ofta dubbla värden, den biologiska mångfalden är hög och många människor vistas i dem för rekreation och friluftsliv.

Området kring Östersunds skidstadion, strax norr om centrum, rymmer ett utvecklat spårområde i världsklass. För friluftslivet och idrottsutövande är det mycket viktigt att det finns en sammankoppling mellan Östersunds skidstadion, Spikbodarna, Lillsjön/Odensala och Torvalla. Möjligheten att via fot, cykel eller skidor kunna färdas från boendet till stora skogs- och strövområden samt Storsjöns is med utvecklade och skötta spår eller naturskogsartad "vildmark" är det som utmärker Östersund som en friluftsstad. Det är även en kvalitet som minskar behovet av bilåkning.

Riksintressen och annan klassad natur

Inom kommunen finns flera skyddade naturområden. De är redovisade på kartorna Riksintresseanspråk i Östersunds kommun och Naturinventeringar.

Riksintresse för naturvård

Värdetexterna för de 29 riksintressena enligt 3 kap 6§ miljöbalken följer här.

Stor Rödflon

Stor Rödflon är ett mosaikartat myrkomplex som består av flera myrtyper, särskilt olika typer av kärr. Berggrunden i området utgörs av skiffer och omgivande jordarter är morän och moränlera.

I komplexet ingår även en stor sammanhängande svagt sluttande mosse, med tydlig differentiering i höljor och strängar. Höljorna är delvis gölliknande vegetationsfattiga lösbotenhöljor. Av speciellt intresse är den välutvecklade excentriska mossen. Den har tydliga strängstrukturer. Karaktärsarter är dvärgbjörk, kråk-

bär, odon och rostvitmossa, i mjukmattehöljor dominerar kallgräs och flaggvitmossa. I sydöstra delen av området finns sluttande extremrikkärr med källor och örtrika sumpskogar. Sumpskogarna domineras av gran och här finns arter som grå- och slidstarr, brokvitmossa och myruddmossa.

Lill Rödflon utgör ett bra exempel på en ensidigt sluttande mosse, delvis excentriskt uppbyggd, med lösbotenhöljor. Då objektet till stora delar är både ostört och svårframkomligt är det troligen en gynnsam lokal för många fågelarter. Ur öbiogeografisk synvinkel hör myren ihop med Stor-rödflon

Objektets storlek, mångformighet, orörhet och representativitet gör det till mycket skyddsvärt. Förekomst av excentrisk mosse, något som är ovanligt inom regionen.

Ösjö-myrrarna

Inom området är variationen stor vad gäller myr- och vegetationstyper. Här finns plana och sluttande kärr. Källkärr samt olika typer av rikkärr ingår. Skogsholmarna täcks framför allt av gammal granskog men bestånd med stort inslag av tall förekommer. Även urskogspartier och sumpskog påträffas i området.

Ollsta

Vid Ollsta by finns en moräntyp som förekommer speciellt i höjdlägen i kambrosilurområdets östra del. Moränen är kraftigt kuperad med ryggar och kullar i olika riktningar. Moränen antar också drumlinoida former.

Öråblottningen

Där Örån har skurit sig ned i underlaget har det uppstått omfattande blottningar av sedimentberggrunden. Detta är en nyckellokal för tolkningen av berggrundsbildningen inom mellersta och yngre ordovicium samt en typokal för Öråskiffer.

Andersösektionen

På Andersön finns ett antal blottningar av Kambro ordoviciska berggrundslager. På öns norra sida ligger typsektionen för Andersöskiffer.

Fillstabäcken

Fillstabäcken kantas av partier med intensiv kalktuffbildning. I bäcken finns väl utbildade kolonier av en kalktuffbildande kiselalg. På stenar i bäcken finns Röd Glansmossa som i vanliga fall hittas på kalkklippor i fjällen. I området finns källor och kärrytter med kalkkrävande vegetation.

Svartsjöarna

Svartsjöområdet består förutom av tre sjöar även av

skogs- och myrmarker som är relativt orörda. Kärren är trädbevuxna rikkärr och extremrikkärr med intressant vegetation. Flerstädes finns mycket anrika sumpskogssamhällen. Ett speciellt skyddsvärt kärrkomplex är Slättstjärnan, som representerar ett mosaiklandskap med fastmarksholmar omväxlande med allehanda kärrtyper. Myren är helt opåverkad av dikning. Området är betydelsefullt för sträckande och häckande fåglar, främst änder och vadare. Myrkomplexet innehåller några väl utbildade mossar som är helt opåverkade av dikning. Dessa har stora geologiska värden.

Nästmyren - Fugelsta

Nästmyren är en mycket fin och fuktig slätteräng belägen i barrskogsområdet ovanför odlingslandskapet i Fugelsta och Marieby vid Storsjön.

Ängen är öppen och består huvudsakligen av en gräs/lågstarrfuktäng. Den sydöstra delen är något torrare och här övergår vegetationstypen till friskäng. Floran är mycket artrik och innehåller en mängd hävdberoende arter vars bevarande är av stor vikt för den biologiska mångfalden. Ängen är bland annat en mycket rik brun-kulla lokal och här växer också den sällsynta jämtlandsmaskrosen. Ett fåtal enar utgör buskskiktet medan trädskiktet består av planterade granar. Ängen är välhävdad och slås årligen.

Gusta

Några av de stenbrott som har nyttjats för kalkstensbrytning är viktiga referenslokaler för studiet av den lokala geologin. En av dessa profiler har internationell betydelse som referenslokal för interkontinentala fossilzoner och som typokal för nationella bergartsenheter. Denna lokal, Gusta stenbrott, utgör den i dag bästa tillgängliga illustrationen till de jordskorperörelser som har påverkat de nuvarande förekomsterna av underpaleozoisk berggrund. Här kan man studera kalksten, dess lagring, tidigare rörelser i berget och fossil. Gusta är en viktig utbildningslokal.

Lundbomberget

Lundbomberget tillhör samma geologiska område som Gusta stenbrott. I Lundbomberget finns ett unikt naturligt arkiv, täckande stora delar av den äldre ordoviciska och den mellanordoviciska geologiska historien. Området är en viktig referens- och utbildningslokal.

Bodal

Bodals slätteräng ligger i Brunflobygdens övre del i övergången mellan jordbruksmark och barrskog. Ängen, tillsammans med några åkerskiften, ligger lite avsidet omgivna av barrskog. I anslutning till ängen ligger en örtrik skogsmark som troligen tidigare utnyttjats för slätter.

Slätterängen är en prunkande rest av gamla tiders slätterängar och är av högsta värde med en mycket artrik och värdefull flora som är opåverkad av gödsling. Här växer bland annat rikligt med brunkulla. I ängen står enstaka björk, tall och gran samt enbuskar.

Locknesjön

Locknesjön är en mycket speciell källsjö. Den har ett begränsat nederbördsområde och kan betecknas som en gigantisk kalkkälla där mycket av tillrinningen sker via grundvatten. Detta ger vattnet ett stort kalkinnehåll vilket i sin tur innebär stort siktdjup och stor självrenande förmåga. Sjön har en unik fiskfauna med sikraser/arter, som endast har hittats på någon enstaka plats i övriga Sverige. Ädelfisk som röding och öring ingår också.

Grytan

En delvis helt öppen, men till största delen skogsbeklädd betesmark med värdefull flora. Södra delen består av en gles björkskog med en örtrik grässvål. Det mittersta partiet är helt öppet med endast några spridda enbuskar. Marken är stenig, men delar har troligen varit plöjd tidigare. Trots det är floran riktigt fin, i stort sett helt utan gödselpåverkan. Norra delen domineras av tall och en del gran. Mot öster står skogen ganska tät men i väster är trädsiktet glesare. Här finns en fantastisk blomprakt med brunkullor, gentianor, brudsporrar, darrgräs med mera Tyvärr har johannesörten börjat ta över oroande mycket i det här området. Skogspartierna borde luckas upp ytterligare.

Betesmarken hyser höga naturvärden genom sin hävdgynnade flora. Vegetationen består av en mängd hävdberoende växter, vilket tyder på en lång och mer eller mindre obruten hävd. Dessa växter har blivit ovanliga i jordbrukslandskapet och är därför av stort värde för den biologiska mångfalden.

Svedjesjön

Svedjesjön är ett stort blekeområde beläget 2,5 km NO om Stackris. Berggrunden består av Kougstaskiffer och Andersöskiffer. Den anslutande fastmarken består av lerig morän.

Sjön avvattnas söderut via en bäck. De största delarna av Svedjesjön är vattentäckta men det finns även torrare partier där bleken är blottlagd. På de blottlagda blekefälten växer bland annat kärresälting, tagelsäv, jämtstarr, myrtåg och lapptåg. Bland de mossor som förekommer här kan nämnas korvskorpionmossa, svartknoppsmossa och den rödlistade tegelröd bryum. I vattnet växer olika kransalger, däribland de rödlistade rödsträfsse och stinksträfsse.

På vissa håll ansluter kalkkärr till blekeområdet. I kalkkärrer domineras fältsiktet av kalkindikatorn axag. Blåtåtel, gräsull och flaskstarr förekommer också i kärret. Bottenskiktet utgörs av brunmossor där guldspärrmossa och späd skorpionmossa dominerar. I kärret finns ett litet källdråg där det bland annat växer ängsull, smalfräken, nålstarr och klotuffmossa.

Svedjesjön är ett av länets största blekeområde. Den är påverkad av dikningar, dels tillrinnande diken från anslutande marker och dels ett par avvattande diken vid sjöns utlopp. Trots att området är påverkat är det mycket skyddsvärt p.g.a. områdets storlek och förekomsten av rödlistade kransalger och mossor. Området är dessutom ett fågelskyddsområde och har stora värden i form av rast och häcklokal. Svedjesjön utgör ett fint exempel på ett blekeområde i central- jämtland och har därmed ett högt representativt värde.

Myr ONO Grytans läger

Myren ligger i en sydväst-sluttning öster om Grytans läger. Berggrunden utgörs av kalksten och den anslutande fastmarken av lerig morän. Avvattning sker åt sydväst.

Myren utgörs av ett tydligt sluttande kalkkärr med en tydligt kalkgynnad flora. Fältsiktet domineras av kalkindikatorn axag och blåtåtel med inslag av bland annat trädstarr, hirsstarr och jämtstarr. I bottenskiktet dominerar guldspärrmossa med inslag av gyllenmossa och späd skorpionmossa. I kärkantens växer den rödlistade guckuskon. Här återfinns även skör kalkmossa, som är mindre allmän. I en kraftig sluttning rinner en bäck som har både kalk- och järnockrautfällningar. I den anslutande bäckbården växer flugblomster och ytterligare guckuskoplantor. I bottenskiktet samdominerar kalkkällmossa och klotuffmossa. Bäckens rinner från en högre belägen järnockrakälla. I en liten göl med blekeutfällning förekommer vattenklöver, flaskstarr och på botten växer papillsträfsse.

Objektet är ett mycket fint exempel på ett jämtländskt kalkkärr. Här återfinns en hel rad kalkgynnade arter och de botaniska värdena bedöms som höga, framförallt med tanke på förekomsten av både flugblomster och den rödlistade guckuskon.

Södergård

En öppen och välhävdad betesmark med härlig blomsterprakt belägen i den högre liggande jordbruksbygden norr om Brunflo samhälle. Hagen omges av åkermark och barrskog. Härifrån har man vacker utsikt över Brunflo kastal mm. Hela hagen domineras av en mycket fin ängsflora som indikerar lång och obruten hävd

och här växer bland annat Brunkulla. Hagens norra del består av en höjd med en gravkulle. Här ligger också ett mindre och gammalt stenbrott. Det ringa trädskikt som finns består huvudsakligen av björk och gran.

Gårdstjärnen

Gårdstjärnen ligger i ett kuperat område 4 km om Rossbol. Objektet är en tydlig och välutbildad blekesjö med klart och rent vatten. Berggrunden består av olivindiabas och det anslutande jordtäcknet av lerig morän. Sjön avvattnas via en bäck åt sydväst.

I strandzonen finns lokalt torrare blekefält utbildade. Dessa är vegetationsfattiga med endast ett fåtal arter som till exempel jämtstarr och bladvass. Blekesjöns växtlighet representeras av bladvass, flaskstarr, trädstarr, trådnate, gul näckros och vattenbladdra. Här växer även kransalger, bland annat rödsträse som är en rödlistad art. Tjärnen sänktes år 1843.

Gårdstjärnen är en mycket välutbildad blekesjö där blekeavsättning fortfarande pågår. Objektet har därmed ett mycket högt representativt värde, det är dessutom orört och hyser rödlistade kransalger.

Myckeltjärnen

Myckeltjärnen ligger 3 km SV om Häggenås, nära vägen till Ringsta. Berggrunden består av kalksten. Den omgivande fastmarken består av moig och sandig morän.

Myckeltjärnen är en stor och tydlig blekesjö som till stora delar även utgörs av uppgrundade blekefält. I direkt anslutning till blekefältet ligger ett topogent kärr. I de vattentäckta delarna växer fem olika arter av kransalger, däribland de två rödlistade arterna taggsträse och skäggsträse. I utloppet växer även vattenbladdra. I anslutning till blekesjön ligger ett kalkkärr där blåttåtel, tagelstarr, jämtstarr, vattenklöver och kärrfräken är vanligt förekommande arter i fältskiktet. Späd skorpionmossa dominerar i botten-skiktet med inslag av bland annat guldspärrmossa och myruddmossa.

Myckeltjärnen utgör ett mycket fint exempel på en orörd och naturligt uppgrundad blekesjö i centrala Jämtland. Objektets representativitet, orördhet och förekomsten av rödlistade arter gör att området bedöms mycket värdefullt från naturvetenskaplig synpunkt.

Stortjärnen - Töjsflon

Töjsflon och Stortjärnen ligger 8 km norr om Norderåsen. Förutom blekesjö ingår topogent kärr med blekefält och nordlig mosse i objektet. Avvattnings sker via

en bäck norrut. Områdets berggrund består av Kougstaskiffer och omgivande fastmark av moig morän.

Stortjärnen är en välutbildad blekesjö med tydlig blekeutfällning. I strandzonen växer trädstarr och korvskorpionmossa, längre ut är sjön vegetationsfri. Under vattenytan växer kransalger, bland annat den rödlistade taggsträse. I kalkkärret finns ett litet och långsmalt blekefält. Bleken är lös och mjuk och står på vissa håll under vatten. Vegetationen är här svagt utbildad med flaskstarr, bladvass, korvskorpionmossa och maskgulmossa. Rikkärret hyser stora kalkkärrspartier och är tämligen artrikt med flera kalkgynnade arter som till exempel axag, jämtstarr, huvudstarr och glansvide. Bottenskiktet domineras av guldspärrmossa och späd skorpionmossa med spridda inslag av bland annat myruddmossa och gyllenmossa. Här finns även mindre förekomster av kalkindikatorn klotuffmossa. I de fuktigare partierna uppvisas kalkutfällningar. I kärrets trädbärande partier växer rikligt med bland annat älgört, midsommarblomster, humleblomster och hirsstarr. Purpurvitmossa dominerar i bottenskiktet. Till de mer kalkgynnade arterna hör hårstarr och kältuffmossa.

Lokalt finns här även spridda mosseplan av ristuvetyp.

Blekesjöns representativitet i kombination med förekomsten av rödlistade arter gör den mycket skyddsvärd. Objektets södra delar är störda av dikningar och de östra av närgångna avverkningar

Objektet utgör dock ett tämligen fint exempel på ett kalkkärr med tillhörande blekesjö och blekefält med höga naturvärden.

Myr S Fribodarna

Objektet ligger i ett myrrikt område sydost om Häggenås. Berggrunden består av kalksten och den anslutande fastmarken av isälvsmaterial. Avvattnings sker åt sydost via en bäck centralt i objektet. Objektet utgörs av ett renodlat kalkkärr med öppna och glest trädtäckta partier samt en blekesjö.

Vegetationen i de öppna partierna domineras av kalkindikatorn axag samt blåttåtel och trädstarr. I bottenskiktet samdominerar guldspärrmossa och späd skorpionmossa med inslag av myruddmossa och gyllenmossa. I ett blåttåteldominerat område vid bäcken växer enstaka exemplar av vaxnycklar, som är en sällan påträffad art. Förutom vaxnycklar är brudsporre, sumpnycklar, ängsnycklar, blodnycklar och den rödlistade guckuskon de påträffade orkidéerna.

I norra delen av objektet, nära fastmarkskanten ligger 3 st välutbildade kalktuffar. Här förekommer bland annat hårstarr, jämtstarr, glansvide, klotuffmossa och svartknoppsmossa, alltså en tydligt kalkgynnad flora. I den glest trädäckta delen återfinns bland annat kärrsälting, huvudstarr och tagelstarr.

Den centralt belägna blekesjön är tydlig och välutbildad. Här växer bladvass, trädstarr och trådnate samt korvskorpionmossa.

Området är ett mycket välutbildat, mångformigt och renodlat kalkkärr. Blekesjön och kalktuffarna är värdefulla element i ett kalkkärr som tillsammans med förekomsten av rödlistade arter medför ett högt naturvärde.

Stensundet - Blekbäcken

Stensundet ligger öster om Handog. Berggrunden består av gnejsgranit och den anslutande fastmarken av moig morän. Myren avvattnas via Blekbäcken. I objektet ingår topogent kärr, blandmyr, sumpskogspartier och en tjärn.

Vegetationen i kärret är tydligt kalkinfluerad. I fältskiktet dominerar trädstarr och kalkindikatorn axag. I bottenskiktet dominerar späd skorpionmossa, guldspärrmossa och gyllenmossa. Andra kalkindikatorer är till exempel tagelstarr, huvudstarr och svartknoppsmossa. Bland orkidéerna kan nämnas ängsnycklar, brudsporre, tvåblad, grönkulla, flugblomster, vaxnycklar och den rödlistade guckuskon. I kärrets fuktigare partier förekommer även kalkutfällningar. I blandmyren finns mossetuvor med ris och rostvitmossa.

I objektets sydöstra del ligger en liten blekesjö där det bland annat växer bladvass, trädstarr och sjöfräken. Blekesjön är mycket välutbildad och uppvisar en tydlig blekeutfällning.

Stensundet är ett botaniskt mycket skyddsvärt objekt. Floran är tydligt kalkgynnad och myren uppvisar ett fint exempel på ett välutbildat och tydligt kalkkärr i jämtlands kambrosilumråde. Här finns en rad intressanta arter och de botaniska värdena i området är mycket höga, bl.a växer här den rödlistade guckuskon.

Myr SV Nyby

Myren ligger i ett sluttande område sydväst om Nyby. Berggrunden i området består av kalksten och den omgivande fastmarken av moig morän. Objektet avvattnas åt sydväst. Myren är ett tydligt sluttande soligent kärr med öppna och mer eller mindre trädäckta partier.

Vegetationen är tydligt kalkgynnad och kalkutfällningar uppvisas i kärret och i bäcken. I det öppna kärret dominerar trädstarr, hirsstarr, snip och sjöfräken. Lokalt dominerar kalkindikatorn axag. Här förekommer även tagelsäv. Bottenskiktet utgörs av en tät matta med späd skorpionmossa, guldspärrmossa, gyllenmossa och purpurvitmossa. I de mer trädäckta partierna förekommer dessutom nålstarr, kärrfibbla, humleblomster, midsommarblomster och finbräken för att nämna några arter. I en bäckbård i anslutning till den mycket kalkrika bäcken förekommer även ängsfräken, gräsull, fjällskära och smalfräken. Här växer rikligt med nordtuffmossa och klotuffmossa, vilka bägge är kalkindikatorer.

Bland övriga kalkindikatorer kan nämnas hårstarr, tagelstarr, huvudstarr, jämtstarr, svartknoppsmossa och kalkkällmossa. De påträffade orkidéerna i kärret är sumpnycklar, blodnycklar, ängsnycklar, skogsnycklar, brudsporre, tvåblad och den rödlistade guckuskon.

Ett mycket värdefullt och välutbildat kalkkärr som hyser rödlistade arter och har mycket höga botaniska värden. Kärret är fritt från direkta hydrologiska ingrepp.

Svanatjärnen

Myren ligger norr om Lillsjöhögen nära Indalsälven. Berggrunden i området består av gnejsgranit och den omgivande fastmarken av moig morän. Objektet består av ett tämligen stort topogent kärr, nordlig mosse och en tjärn. Avvattning sker norrut i norra delen och till Svarttjärnbäcken i den södra delen.

Det topogena kärret är ett välutbildat kalkkärr som bitvis är glest trädbevuxet. Floran i kärret är tydligt kalkgynnad. Fältskiktet domineras av trädstarr med rikligt inslag av bland annat hirsstarr, strängstarr, gräsull, snip och kalkindikatorn axag. Nära fastmarkskanten i västra delen växer det rikligt med kalkindikatorerna tagelstarr och huvudstarr. De påträffade orkidéerna är blodnycklar, ängsnycklar, sumpnycklar, brudsporrar, tvåblad och den rödlistade guckuskon. Brudsporrarna växer bitvis tätt och bildar rosa och vita fält. Bitvis förekommer järnockra utfällning.

Guldspärrmossa och späd skorpionmossa är vanligt förekommande i bottenskiktet men här förekommer även mässingsmossa, gyllenmossa, myruddmossa och trekantig svanmossa.

I ett öppet mjukmatteparti dominerar trädstarr med inslag av dystarr och vattenklöver. Det mjuka bottenskiktet domineras av korvskorpionmossa.

De botaniska värdena bedöms som mycket höga med tanke på orkidérikedom och förekomsten av rödlistade arter. Kärret är även stort, mångformigt och hydrologiskt intakt.

Bäckmyrflon

Bäckmyren ligger i ett myrrikt område öster om Nyby, nära gränsen till urbergssområdet. Berggrunden består av gnejsgranit och den anslutande fastmarken av sandig och moig morän. Det stora objektet är mångformigt och de ingående myrtyperna är soligent kärr, blandmyrar, strand vid vattendrag och nordlig mosse.

Det soligena kärret hyser både öppna och glest trädäckta partier. Vegetationen här är av rik typ med vissa inslag av kalkkärrpartier. I de öppna delarna dominerar trädstarr, blåtåtel och tuvsäv med inslag av snip och bladvass. I bottenskiktet samdominerar guldspärrmossa och spådkorpionmossa. Ett mindre parti domineras av den kalkgynnade axagen. Andra kalkindikatorer är jämtstarr och glansvide, som förekommer sparsamt. I de trädäckta delarna ökar inslaget av högre örter som till exempel kärrfibbla, strätta och älgört. Dessa trädäckta kärr är mycket artrika. Här finns även en del mosseöar med ristuvevegetation. De påträffade orkidéerna i området är skogsnycklar, sumpnycklar, ängsnycklar, blodnycklar, brudsporre, tvåblad, grönkulla och den rödlistade guckuskon.

Objektet som helhet är stort och mångformigt och bedöms som botanisk mycket värdefullt. Kärret är stort, och tämligen orört och de naturvetenskapliga värdena bedöms som höga.

Artrikedomen, den biologiska mångfalden och förekomsten av rödlistade arter motiverar ett högt skyddsvärde

Klocksåsen

Riksobjektet Klocksåsen omfattar berggrundsskärningar genom kambriska och ordoviciska avlagringar. Längs vägen upp mot Klocksåsens by finns en väldokumenterad profil med mellan- och överkambriska svarta skiffrar med rika fossilfaunor samt övergången till ordoviciska kalkstenar och skiffrar i en klassisk sektion. Motsvarande lager men med en tydligare tektonisk bild finns längs Gravbäcken.

Viktiga lokaler som belyser de speciella förhållanden som meteoritimpakten i Lockne skapat påträffas vid och nordväst om Klocksåsens gård samt vid berget

Frösön

Strandvallar från issjöstadiet i storsjöbäckenet.

Slandromsån

Referenslokal för berggrundsstratigrafi.

Vålbacken

Referenslokal för interstadiala sediment.

Bossmyrflon

Objektet är en medelstor myr med flera myrtyper representerade, framför allt är de stora strängflarkärren av betydelse. Den är relativt orörd och ingår i ett större myrkomplex nordost om Brunflo. Berggrund i området är kalksten, omgivande jordart är moränlera. Våtmarken innefattar strängflarkkärr, välvd mosse, topogent kärr samt en mindre tjärn. En mindre bäck finns inom objektet. Kärren är i likhet med de övriga i området av rikkärrstyp och relativt öppna. Myren ligger inom ett militärt övningsområde och skjutfält, det finns en del spår av militära övningar i form av körskador och dylikt I de sydöstra delarna av myren finns en del dikningar.

Natura 2000

Det finns 31 områden med Natura-2000 klass inom kommunen. Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Bakom Natura 2000 ligger två direktiv inom EU-ländernas gemensamma naturvårdslagstiftning: "habitatdirektivet" och "fågeldirektivet". Natura 2000 är alltså ett internationellt åtagande som genomförs på det lokala och regionala planet. Syftet är att värna om de arter och livsmiljöer som är av gemensamt intresse för EU-länderna. För att dessa värden som är utpekade i och med Natura 2000-skydd ska finnas kvar, måste vissa åtgärder och verksamheter kunna begränsas. Därför är Natura 2000-områdena skyddade enligt svensk lag. Det betyder att vissa åtgärder i anslutning till ett Natura 2000-område kräver tillstånd från Länsstyrelsen. Detta kan gälla även om verksamheten utförs utanför ett Natura 2000-område.

Riksintresse för friluftslivet

Riksintresse för det rörliga friluftslivet (FZ8 Storsjöbygden) berör stora delar av kommunen. Riksintresset består av den natursköna och variationsrika Storsjöbygden med nära kontakt mellan kalfjäll och rik odlingsbygd samt vida utblickar. Friluftsliv som till exempel fiske, båtsport, natur- och kulturstudier samt cykling är av intresse. Områdets värden kan reduceras av olämpligt utformad bebyggelse, olämpligt utformad skogsavverkning, skogsodling på eller igenväxning av odlingsmarkerna.

Skyddade vattendrag

Enligt miljöbalkens 4 kapitel pekas särskilda områden

ut som riksintresse. I Östersunds kommun är det vattensystemen Hårkan och Lågan som berörs då de är skyddade från vattenkraftsverksamhet, vattenreglering samt vattenöverledning för kraftändamål.

Utöver ovanstående skyddad natur finns flertalet andra olika skyddsformer till exempel naturreservat och biotopskydd.

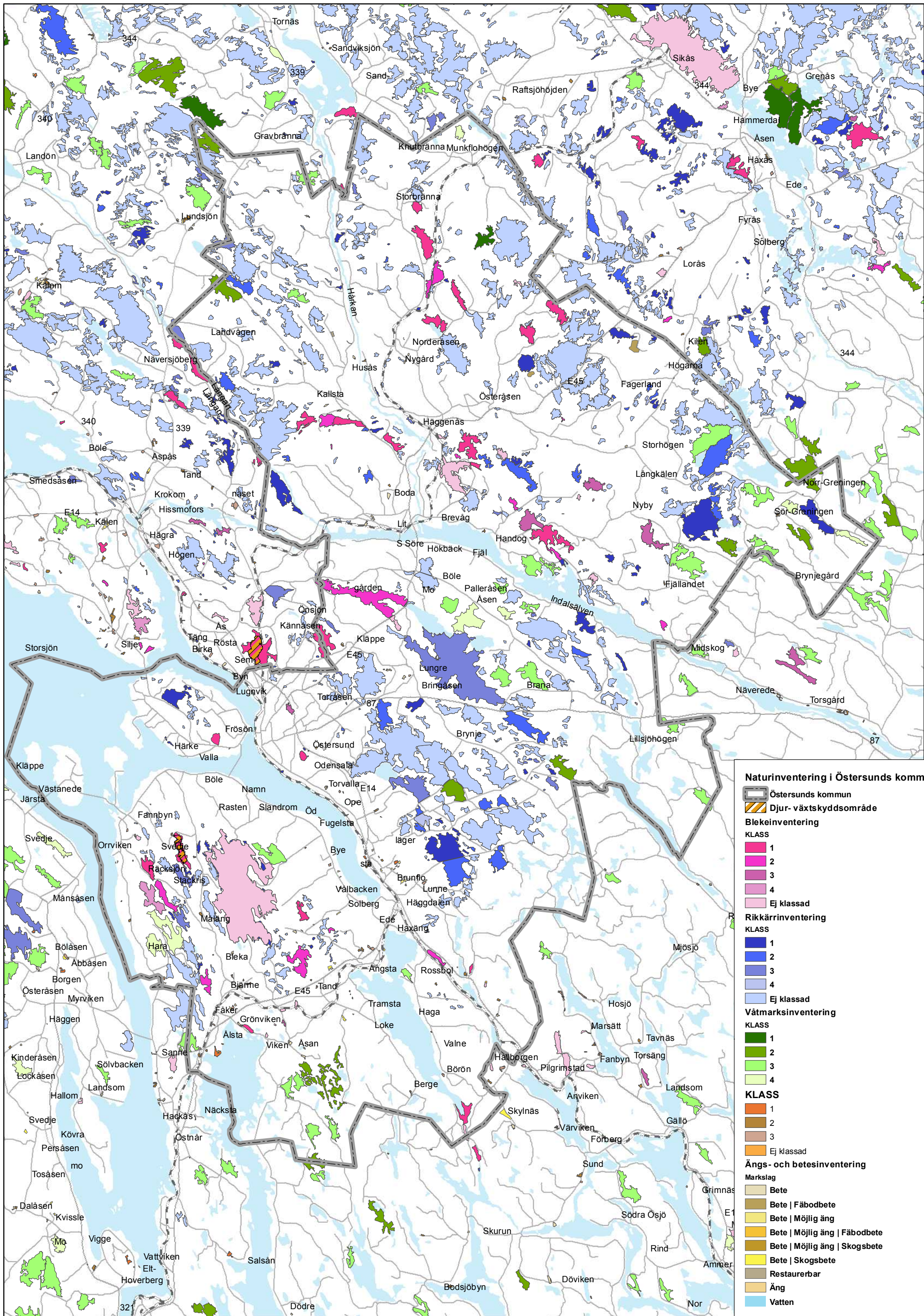
Östersunds kommun

Östersunds kommun, 831 82 Östersund.

Telefon: 063- 14 30 00. Fax: 063 14 40 00. www.ostersund.se

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Naturinventering i Östersunds kommun

- Östersunds kommun
- Djur- växtskyddsområde
- Blekeinventering**
- KLASS
- 1
- 2
- 3
- 4
- Ej klassad
- Rikkärrinventering**
- KLASS
- 1
- 2
- 3
- 4
- Ej klassad
- Våtmarksinventering**
- KLASS
- 1
- 2
- 3
- 4
- KLASS**
- 1
- 2
- 3
- Ej klassad
- Ängs- och betesinventering**
- Markslag
- Bete
- Bete | Fäodbete
- Bete | Möjlig äng
- Bete | Möjlig äng | Fäodbete
- Bete | Möjlig äng | Skogsbete
- Bete | Skogsbete
- Restaurerbar
- Äng
- Vatten